

Локален консултативен механизам за ИПА 2
EuropeAid/138660/ID/ACT/MK

Компаративна студија

НА СОСТОЈБИТЕ И ПОТРЕБИТЕ
НА ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
ЗА ИСКОРИСТУВАЊЕ
НА ИПА ФОНДОВИТЕ,
НА ЛОКАЛНО НИВО

Проектот е финансиран
од Европската Унија

**Компаративната студија се однесува на Град Скопје,
Општина Битола, Општина Струмица и Општина Тетово**

Проект:

Локален консултативен механизам за ИПА2

Националната програма за помош при транзиција и градење на институциите
(ТАИБ) 2013 - ИПА, EuropeAid/138660/ID/ACT/MK

Спроведуван од:

Фондација НВО Инфоцентар Скопје

Организација на жените на град Струмица

Компаративна студија:

Компаративна студија на состојбите и потребите на граѓанските организации
за искористување на ИПА фондовите, на локално ниво

Подготвиле:

Марјан Степановски, аналитичар

Љупчо Петковски, истражувач

Датум:

мај 2018

Документот е подготвен во рамките на проектот „Локален консултативен механизам
за ИПА2“, со финансиска помош од ЕУ и спроведуван од НВО Инфоцентар,
во партнерство со Организацијата на жените од Струмица.

Содржината на овој документот е одговорност на НВО Инфоцентарот и
не ги претставува гледиштата на Европската Унија.

Репродукцијата е дозволена за некомерцијални цели со наведување на изворот.

Содржина

Листа на кратенки	4
Опис на проектот	5
Вовед	6
Методологија и предмет на анализа	7
Анализа на состојби – перспективи и предизвици на граѓанските организации за искористување и програмирање на ИПА фондови.....	8
Локални механизми за соработка и заедничко учество во програмите на ЕУ	13
Клучни наоди и препораки	14
Наоди.....	14
Препораки	15
Референци и извори	16
Листа на анекси.....	18
Анекс 1: Прашалник за интервју/ фокус група со општинска администрација	18
Анекс 2: Прашалник за ГО.....	20

Листа на кратенки

Европска Унија	ЕУ
Инструмент за претпристапна помош	ИПА
Граѓански организации	ГО
Единици на локална самоуправа	ЕЛС
Локален економски развој	ЛЕР
Меѓународна соработка	МС
Програма за преку-гранична соработка	ППС

Опис на проектот

Програма:	Националната програма за помош при транзиција и градење на институциите (ТАИБ) 2013 – ИПА		
Име на проектот:	Локален консултативен механизам за ИПА2		
Референтен број:	EuropeAid/138660/ID/ACT/MK		
Број на договор:	12-7455/1		
Времетраење:	18 месеци		
Дата за започнување:	19 декември 2017		
Дата на завршување:	18 јуни 2019		
Име:	Фондација НВО Инфоцентар Скопје	Министерство за финансии - ЦФЦД	Влада на република Македонија - Генерален секретаријат
Улога:	корисник	договорен орган	
Контакт лице:	Елена Симоноска	Елена Ристоманов	Драгана Колевска
E-mail:	elena@nvoinfcentar.org.mk	elena.veljanovska@finance.gov.mk	dragana.mitevaska@gs.gov.mk
Општа цел:	Да се зголеми вклученоста на локалните актери во механизмите за донесување одлуки поврзани со процесот на пристапување во ЕУ.		
Специфична цел:	Зголемување на вклученоста на општините и локалните граѓански организации од четири статистички региони во програмирањето, следењето и спроведувањето на фондовите на ИПА2.		
Очекувани резултати:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналитички извештаи од мапирањето на тековните состојби и соработката меѓу општините и граѓанските организации во програмирањето и учеството во фондовите од ИПА (во општините Битола, Струмица, Тетово и Градот Скопје) 2. Студија на постојната состојба, потребите и политиките на граѓанските организации за искористување на ИПА фондовите. 3. Зголемено знаење и подобрени способности на општините и на граѓанските организации за учество во програмирањето на ИПА фондовите и аплицирање за европско финансирање. 4. Зголемено вмрежување меѓу граѓанските организации за да се следат заедничките стратегии за застапување кои ги одразуваат локалните интереси и потреби. 5. Подготовка на акциски планови во општините кои предвидуваат постојани механизми за консултација меѓу општините, подобар придонес и учество на општините во програмирањето на фондовите и платформа за заеднички апликации за европски фондови. 		
Активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Идентификација на локалните предизвици и потреби, преку консултации, истражувања и анализи. 2. Пренесување знаења преку обуки за општинската администрација и за граѓанските организации. 3. Развој на општински акциски планови и воспоставување локални механизми за консултација. 		
Клучни засегнати страни	Локални граѓански организации, општини: Битола, Тетово, Струмица и Град Скопје		
Целни групи	Граѓански организации, локална администрација		

Вовед

Оваа студија дава компаративен преглед на состојбите, потребите и политиките кои влијаат врз искористувањето и програмирањето на ИПА фондовите, од страна на локалните граѓански организации во Скопје, Битола, Струмица и Тетово. На овој документ му претходат четири аналитички извештаи за апсорпциските капацитети за ИПА фондовите, на општините Битола, Тетово, Струмица и Град Скопје, вклучително и на граѓанските организации.

Четири аналитички извештаи се изработени врз основа на унифицирана методологија за собирање податоци и анализа. Воедначениот методолошки пристап овозможи компаративна анализа на различните локални контексти, како и дефинирање препораки за унапредување на структурниот дијалог на локално ниво.

Оттаму, оваа компаративна студијата ги зема предвид локалните особености и состојби, и дава препораки за поголемо и поуспешно учество на ГО во програмите на ЕУ. Клучните наоди од студијата, исто така, претставуваат и основа врз која ќе се дизајнираат обуки „по мерка“ на локалните граѓански организации, а во насока на зајакнување на нивните капацитети.

Методологија и предмет на анализа

Предмет на оваа компаративна студија е анализата на моделот и успешноста на учеството на ГО во ИПА програмите на ЕУ, од актуелната (2014-2020) и претходната финансиска перспектива на ЕУ, успешноста на соработката меѓу локалните ГО и останатите локални чинители (пред сè ЕЛС), како и учеството во програмирањето на ИПА фондовите. За проценката на капацитетите на ГО беа анализирани бројни примарни и секундарни податоци и документи.

Во подготовката на оваа студија беше користен комбиниран методолошки пристап на истражување и анализа: прашалници/ онлајн истражувања за претставниците на ГО, полу-структурирани длабински интервјуа со клучните актери од ГО, полу-структурирани длабински интервјуа со претставници од ЕЛС, анализа на релевантни стратешки и референтни документи.

Анализата на документи¹, вклучувајќи примарни и секундарни извори на информации, првично се фокусираше на клучните стратешки документи кои нудат информации поврзани со перформансите на локалните ГО, во поглед на нивното учество во програмирањето и спроведувањето на ЕУ / ИПА програмите.

Преку **полу-структурираните длабински интервјуа** со претставниците на ГО и општинската администрација дополнително, со он-лајн истражување наменето за ГО (реализирани во текот на март и април 2018), се мапираше и идентификуваше контекстот на локалните развојни интереси и само-проценката на постојните капацитети на локално ниво. Во подготвителната фаза, пред да се спроведат интервјуата, беше развиен водич за интервју со конкретни насоки и области, вклучувајќи прашалници за интервјуирање (дадени како анекси во прилог на документов). Интервјуирани беа претставниците на најистакнатите ГО и таргетираните плански региони.

Он-лајн прашалниците беа развиени и споделени со ГО од четирите избрани ЕЛС, кои се дел од официјалните листи на регистрирани и активни организации, достапни на интернет-страниците на општините. Исто така, како репрезентативна контакт листа беше земена предвид и дата-базата на ИПА 2 Механизмот за ГО². На овој начин беше направено мапирање на актуелната состојба, особено на недостатоците кои бараат дополнителна поддршка и интервенција. На он-лајн прашалникот одговорија 24 активни граѓански организации од четирите плански региони кои се предмет на споредба.

7

¹ Релевантни референтни документи:

- Постојните стратешки рамки и програми, документите за планирање и соодветните акциски планови, како и останатите референтни национални стратешки документи, вклучувајќи ги и документите за програмирање на ИПА.
- Достапните публикации и истражувања поврзани со искуствата и вклучувањето на ГО во програмскиот период 2007-2013, како и информациите достапни за тековниот програмски период, заедно со објавените очекувања (достапни од процесите и фазите на програмирање на програмскиот период 2014-2020).
- Податоците за веќе поддржаните проекти во рамките на ИПА 1, како и потпишаните договори за спроведување на проекти од ИПА 2 (односно соодветното учество на ГО во програмирањето на програмите на ЕУ).

² ИПА 2 Механизам за ГО <http://www.ipa2cso.mk/>

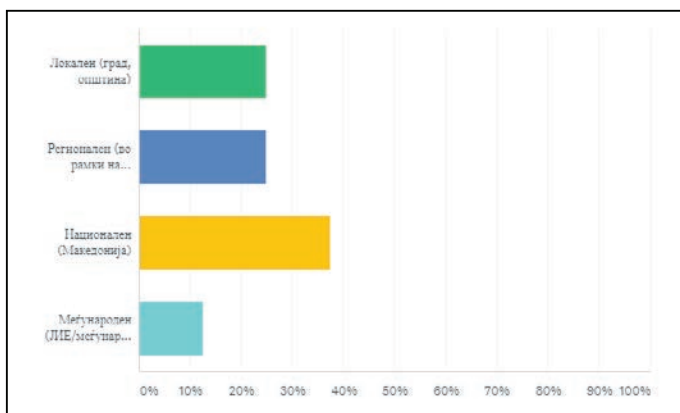
Анализа на состојби – перспективи и предизвици на граѓанските организации за искористување и програмирање на ИПА фондови

Во последната декада, во Македонија, се забележува негативен тренд на активни граѓански организации на локално ниво. Исклучок се Градот Скопје и Скопскиот плански регион, каде се сконцентрирани најголемиот број активни ГО. Со други зборови, граѓанскиот сектор, надвор од Градот Скопје, во моментот, не е доволно активен и има мал капацитет за создавање одржливи и инклузивни проекти кои ќе влијаат врз развојот на локалната заедница и постојните развојни перспективи на градовите, општините и регионите.

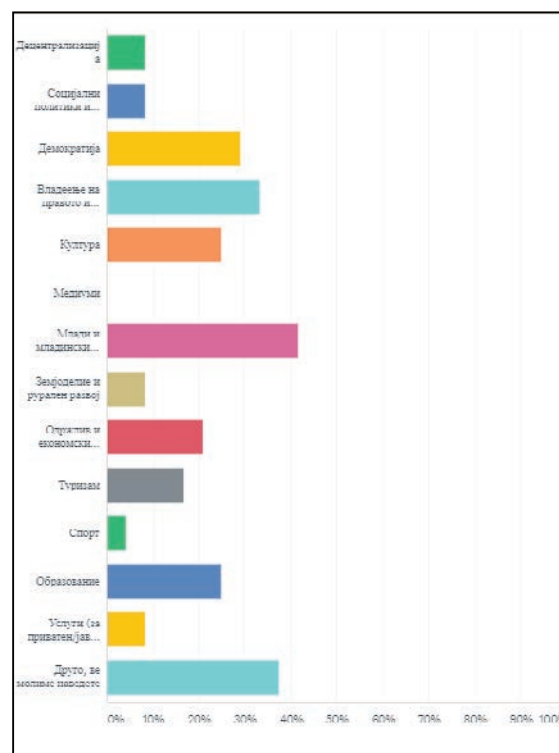
Активностите на граѓанскиот сектор во општините Битола, Тетово и Струмица, на пример, бележат значајна стагнација и ограничена соработка со локалните власти, генерално, но и во рамки на ИПА програмите. Речиси 40% од ГО вклучени во истражувањето, во описот на својот програмски фокус одговориле дека се насочени кон активности на национално ниво, а само 25% нагласиле дека работат на локално/регионално (во рамки на планскиот регион) ниво.

Во поглед на конкретните области на дејствување, граѓанските организации истовремено работат на неколку теми и проблеми, а преовладуваат младинските политики (40%), владеењето на правото и темелните права (33%) и демократијата (речиси 30%). Речиси 40% од организациите наведуваат дека се фокусираат и на различни модели на одржлив и економски развој (вклучувајќи рурален развој, развој на туризмот, земјоделство). Во областа на културата активни се 25% од анкетираниите организации, а исто толку работат и во секторот образование.

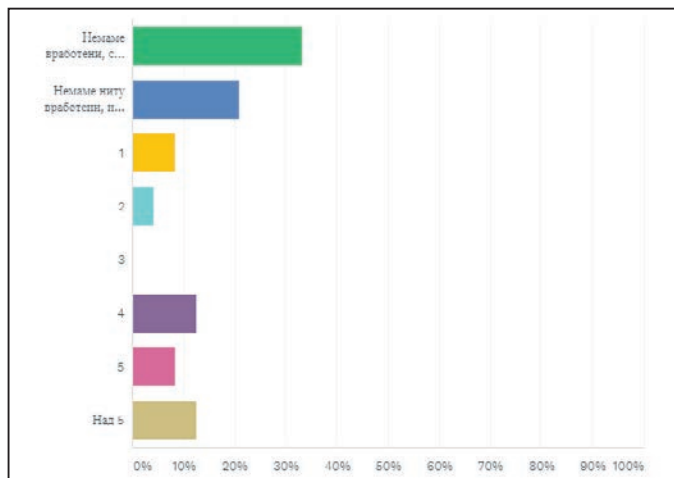
8

Приказ 1:
Програмски фокус на ГО

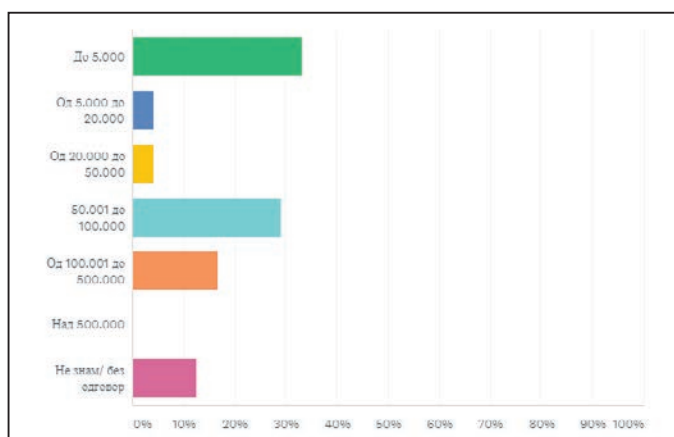
Приказ 2:
Област на дејствување на ГО

Приказ 3:
Број на вработени во ГО

Ограничените можности за финансиска одржливост, како и недостигот од соодветни човечки ресурси, се најчестите причини за намалување на бројот на активни локални граѓански организации. Над 50% од анкетираниите организации немаат вработени лица. Една третина (33%) своите активности ги спроведуваат со хонорарци, а над 21% само со волонтери. Само 10% од организациите имаат над 5 вработени лица.

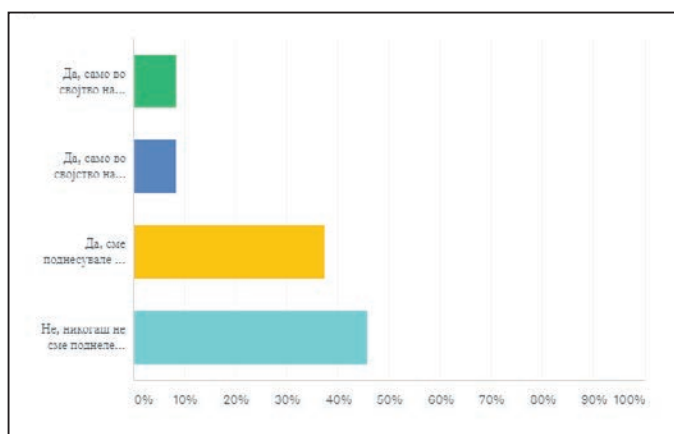
Што се однесува до годишните буџети на организациите, една третина имаат годишен буџет до 5.000 евра, а 29% спаѓаат во групата на организации со годишни буџети до 100.000 евра. Со буџет од 100.001 до 500.000 евра можат да се пофалат 17% од организациите и најголемиот дел од нив, работат во Скопје. Речиси 60% од акопските анкетирани организации имаат годишен буџет до 100.000 евра.

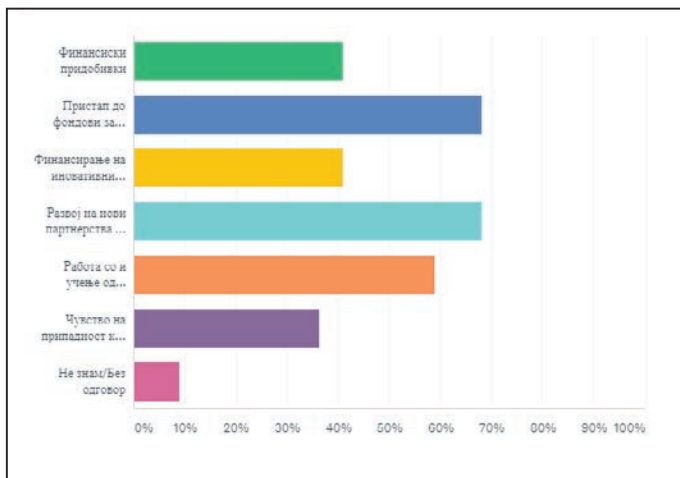
Приказ 4:
Годишен буџет на ГО на национално ниво

Висината на годишните буџети на ГО се поврзува и со капацитетите за подготовка и спроведување поголеми проекти, најчесто достапни преку ИПА програмите на ЕУ. Речиси 46% од испитаните ГО, никогаш не поднеле предлог-проект во рамки на некоја од програмите на ЕУ. Останатите организации се јавиле, и во улога на апликант и во улога на партнер, во ЕУ проекти.

За речиси 70% од организациите, ИПА програмите на ЕУ, даваат можност за пристап до фондови за проекти, за кои не може да се обезбеди национално финансирање. Речиси 60% од ГО сметаат дека ИПА програмите овозможуваат соработка и учење од партнери/ сродни организации, домашни и странски, а за 40% од организациите, пак, европските фондови овозможуваат финансирање новативни иницијативи, кои многу тешко би обезбедиле финансиска поддршка од други донатори и институции.

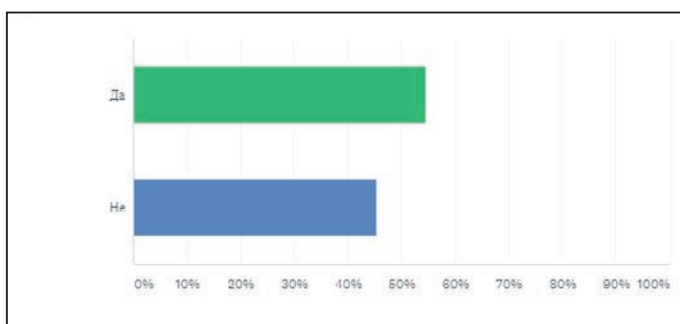
Приказ 5:
ГО кои поднеле апликација за ИПА проект

Приказ 6:

Придобивки за ГО од учество во програмите на ЕУ

Учеството на ГО во ИПА програмите зависи од низа фактори. Над 60% од испитаниците сметаат дека е потребна поактивна соработка со националните и локалните власти и институции (министерства, општини, и др), како и поголема достапност до извори за кофинансирање. За 72% од организациите, процентот на сопствено учество (кофинансирање) потребен за проектите на ЕУ, е превисок и претставува голема, речиси несовладлива пречка. Исто така, над 50% од ГО ја посочуваат потребата од поголема и подобра информираност и едукација за проектните можности од ЕУ извори, како и за развојните цели на ЕУ. Исто така, за 64% од испитаниците, клучен предизвик кој влијае врз успешноста на изработката на предлог-проекти за ИПА програмите, е комплексноста, односно сложеноста и долготрајноста на процедурите за апликација.

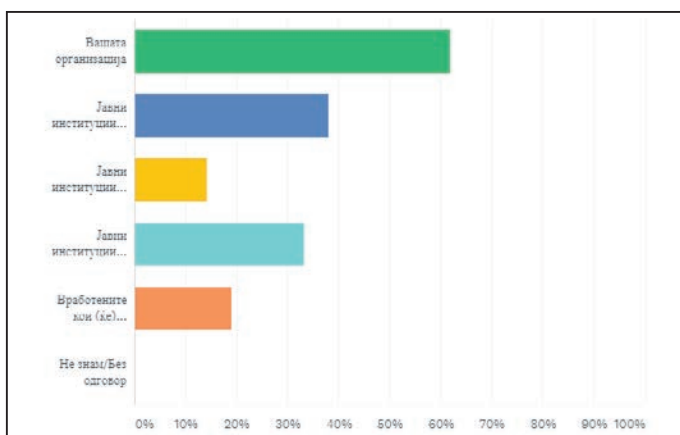

Приказ 7:

ГО кои спровеле ИПА проект

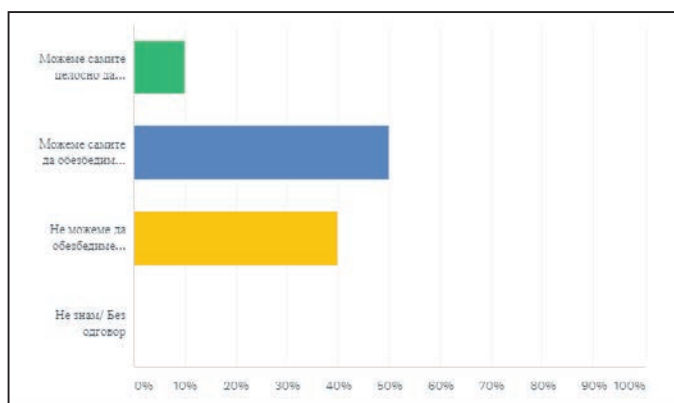
Имајќи го предвид сето ова, не изненадува податокот дека 45% од ГО во Македонија никогаш не реализирале проект финансиран од ИПА. Од оние ГО кои спровеле ИПА проекти, речиси 30% учествувале во само еден, а останатите во 3 до 6 ИПА проекти. Само една организација спровела над 8 ИПА проекти, во рамки на претходната и актуелната финансиска перспектива. Во само 4 проекти финансирани од ИПА фондови, граѓанските организации соработувале со некоја општина или јавно претпријатие.

10

Приказ 8:

Градење капацитети

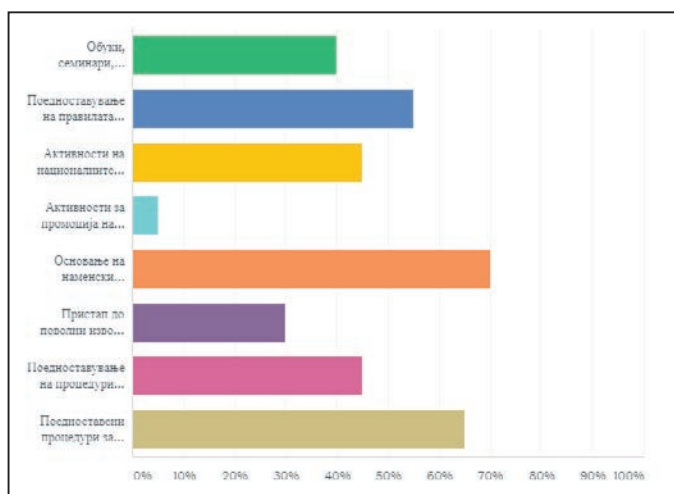
Приказ 9: Финансиска кондиција на ГО

Во однос на стручноста на вработените, задолжени за подготовка и имплементација на ИПА проекти, ГО посочуваат дека е потребна дополнителна едукација и надградба на вештините. Одговорноста за градењето на капацитетите, првенствено ја лоцираат во рамки на сопствените ГО, по што следат јавните институции, директно вклучени во процесите за пристапување на македонија во ЕУ.

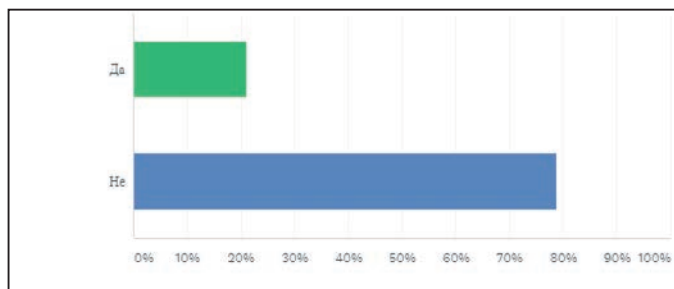
Еден од предусловите за црепење средства од ИПА програмите на ЕУ е сопственото финансиско учество на корисниците. Само 10% од анкетираниите ГО можат целосно да обезбедат кофинансирање, додека пак, 50% од испитаниците можат да обезбедат само мал дел од кофинансирањето. Дури 40% од ГО не можат да обезбедат никакво кофинансирање.

Во поглед на надминувањето на клучните предизвици и пречки за поголемо користење на ИПА средства, 70% од ГО предлагаат основање наменски фондови за кофинансирање на ЕУ проекти. Високи 65% сметаат дека се потребни поедноставени процедури за апликација, известување и ревизија на проектите.

Речи 80% од ГО, никогаш не соработувале со ЕЛС/ Центар за регионален развој/ ЈП, во подготовка или спроведување на проект од ИПА програмите на ЕУ. Исто така, 78% од ГО не биле вклучени во процесите на програмирање на ИПА програмите или на некоја од програмите на ЕУ.

Приказ 10: Пречки за учество на ГО во ИПА

Приказ 11: Соработка на ГО со ЕЛС

Претставниците на ГО сметаат дека нивното учеството во ИПА програмите на ЕУ може да се зголеми преку:

- Директно вклучување на ГО во широките консултативни процеси;
- Обучени кадри кои би работеле на полето на ИПА програми;
- Приближување и олеснување на правилата за учество во програмите (превод на македонски јазик);
- Ефикасни модели на соработка, финансиска поддршка и кофинансирање од страна на ЕЛС/ државните институции;
- Подетално информирање, обуки и насоки за вклучување на ГО;
- Стимулација за учество на мали и нови организации во ИПА Програмите;
- Промоција и градење на партнерства.

Во поглед на обуките кои би биле корисни за подобрување на капацитетите на ГО за зголемена апсорпција на ИПА фондовите, испитаниците издвоија потреба од обуки за:

- Вовед во ИПА програми;
- Користење и аплицирање за ИПА програми;
- Проектен менаџмент, со практични примери;
- Финансиски менаџмент и набавки/тендерски процедури по ПРАГ;
- Изготвување проекти, и
- Обезбедување финансиски средства.

За унапредување на соработката меѓу граѓанските организации, општините и другите чинители, ГО предлагаат:

- Вмрежување на сродните организации/ формирање мрежа да организаци што работат во исто поле;
- Поголема достапност и инволвираност од страна на општините и другите чинители во изработката на предлог-проекти;
- Поголема отвореност на ЕЛС;
- Стратегија за соработка со ГО, со јасни мониторинг механизми во кои ќе учествуваат и ГО;
- Заеднички обуки за учење и размена на искуства;
- Општинско кофинансирање на ИПА проекти;
- Поттик за заедничко учество во ИПА, со тоа што, при оценувањето би се ценело заедничкото учество на општините со граѓански организации;
- Состаноци за зголемување на соработката, развој на заеднички идеи и учество во заеднички проекти на ГО и општините.

Локални механизми за соработка и заедничко учество во програмите на ЕУ

Во сите општини опфатени со овој проект, постои декларирана политичка волја за зголемено учество во апсорпцијата и програмирањето на ИПА фондовите, како и за посуштинска и поорганизирана соработка со граѓанскиот сектор.

Локалните власти, без исклучок, во граѓанските организации, препознаваат потенцијален и корисен партнер, како во подготовката и аплицирањето, така и во спроведувањето проекти поврзани со локалниот развој, а финансирани од ЕУ и други донатори. И граѓанските организации сметаат дека соработката со општините е исклучително значајна и дека таа ги зголемува шансите за поголемо и поцелисходно искористување на донаторската поддршка, особено на средствата проектирани со европските ИПА програми.

Сепак, анализата покажа дека во практика, соработката на општините со граѓанските организации, се одвива главно на ад-хок основа, преку секторите за локален економски развој или за меѓународна соработка (соодветно на систематизацијата). Во ниту една од локалните самоуправи, не постои посебно одделение за соработка со граѓанскиот сектор. Граѓанските организации се тие кои најчесто ѝ пристапуваат на општината со барања за поддршка во аплицирањето на проекти кај странски донатори. Општините, на овие предлози, најчесто одговараат позитивно, односно даваат писмо на поддршка. Овој начин на соработка, од фазата на основна декларативна поддршка, треба да се унапреди во ефективна партнерска соработка и спроведување заеднички проекти. Потребно е оваа комуникација и соработка да се интензивира двонасочно и да се канализира односно од ад-хок иницијатива да прерасне во добро испланирана и координирана стратешка соработка. На таков начин, ЕЛС и граѓанските организации, заеднички ќе работат на проекти и ќе ги зголемат шансите за искористување на ИПА фондовите, но и на другите донаторски средства и програми, во функција на локалниот развој.

Сите единици на локалната самоуправа вклучени во овоа истражување, имаат годишни програми за поддршка на граѓанскиот сектор. Распределбата на финансиските средства од буџетот на општините се врши преку јавен повик, во кој се дефинираат областите од интерес, како и условите и потребните документи за апликација. Со исклучок на Општина Струмица, која на годишно ниво издвојува над три милиони денари за поддршка на локалниот граѓански сектор, другите општини, вклучително и Град Скопје, од својот годишен буџет издвојуваат само два милиони денари. Она што загрижува е програмирањето на доделените средства односно нивната несоодветност со клучните локални стратешки приоритети, како и недостигот од суштинска евалуација и мониторинг на доставените проекти. Граѓанските организации сметаат дека е потребно подобрување на моделот на селекција и евалуација на предлог-проектите, со акцент на транспарентноста на целиот процес. Праксата на изедначување на сите проекти според принципот „еднаква поделба за сите“, сè уште постои во дел од ЕЛС и тоа, без претходна анализа на ефектите од активностите и нивната поврзаност со стратешките развојни цели и приоритети. Ваквата практика, не придонесува ниту кон одржливоста и развојот на граѓанскиот сектор, ниту пак, кон развојот на општината.

Што се однесува до стратешката рамка за соработка со ГО, единствено Општина Струмица има важечка стратегија за соработката со граѓанските организации и таа се однесува на периодот 2015 – 2020 година. Во национални рамки, Општина Струмица, беше своевиден лидер на успешност во структурниот дијалог и ефективната соработка со ГО, како и во секторската поддршка на активностите на граѓанскиот сектор. Она што загрижува е трендот на влошување на овие практики, односно на намалување на учеството на граѓанските организации во процесите на креирање стратешки документи и локални политики. Кај граѓанските активисти, преовладува ставот дека во општините нема голема волја за соработка со граѓанскиот сектор, па оттаму, се залагаат за изработка на нови Стратегии со кои ќе се предвидат мерки и активности за подобрување на взаемната соработка.

Клучни наоди и препораки

Наоди

- Граѓанскиот сектор, надвор од Градот Скопје, не е доволно активен и има мал капацитет за создавање одржливи и инклузивни проекти кои ќе влијаат врз развојот на локалната заедница и постојните развојни перспективи на градовите, општините и регионите.
- Ограничените можности за финансиска одржливост, како и недостигот од соодветни човечки ресурси, се најчестите причини за намалување на бројот на активни локални граѓански организации.
- За повеќето организации, потребниот процентот на сопствено учество (кофинансирање) потребен за проектите од ИПА програмите, е превисок и претставува голема, речиси несовладлива пречка.
- Во сите единици на локалната самоуправа, постои декларирана политичка волја за зголемено учество во апсорпцијата и програмирањето на ИПА фондовите, како и за посуштинска и поорганизирана соработка со граѓанскиот сектор.
- Локалните власти, без исклучок, во граѓанските организации, препознаваат потенцијален и корисен партнер, како во подготовката и аплицирањето, така и во спроведувањето проекти поврзани со локалниот развој.
- Во практика, соработката на општините со граѓанските организации, се одвива главно на ад-хок основа, преку секторите за локален економски развој или за меѓународна соработка и во ниту една од локалните самоуправи, не постои посебно одделение за соработка со граѓанскиот сектор.
- Граѓанските организации се тие кои најчесто ѝ пристапуваат на општината со барања за поддршка во аплицирањето на проекти кај странски донатори.
- Општините имаат годишни програми за поддршка на граѓанскиот сектор во висина од два милиони денари. Единствено Општина Струмица, за граѓанските организации, на годино ниво издвојува над три милиони денари од својот буџет.
- Програмирањето на доделените средства не ги следи клучните локални стратешки приоритети, а недостига и соодветен и транспарентен модел на селекција и евалуација на доставените проекти.
- Единствено Општина Струмица има важечка стратегија за соработката со граѓанските организации и таа се однесува на периодот 2015 – 2020 година.
- Кај граѓанските активисти, преовладува ставот дека во општините нема голема волја за соработка со граѓанскиот сектор, па оттаму, се залагаат за изработка на нови Стратегии со кои ќе се предвидат мерки и активности за подобрување на взаемната соработка.

Препораки

- Декларативната политичка волја на општините за соработка и партнерство со граѓанските организации мора да добие своја конкретна реализација во реалноста.
- Општините кои немаат стратегии за соработка со граѓанскиот сектор треба во најското време да го започнат овој процес и во него активно да ги вклучат граѓанските активисти.
- Стратешките документи треба да дадат јасна рамка и модели на соработка и партнерство меѓу општините и граѓанските организации, во насока на локалниот развој и поддршка на граѓанскиот активизам.
- Општините треба да формираат посебни одделенија за соработка со граѓанскиот сектор и да назначат лица за комуникација со граѓанските организации.
- Годишната поддршка на граѓанските организации од страна на општините, треба да се планира во согласност со стратешките развојни приоритети, треба да се зголеми и целиот процес на селекција да биде потранспарентен.
- Општините треба да изработат акциски планови за поголемо учество и апсорпција на донаторски средства особено на фондовите предвидени со ИПА програмите. Во подготовката на овие планови треба да бидат вклучени и граѓанските организации.
- Општините и граѓанските организации треба заеднички да ги разгледуваат и унапредуваат можностите за заедничко, партнерско аплицирање на проекти чија основна цел е развој на локалната заедница. Ваквото партнерство ќе биде од корист и за двете страни. За граѓанските организации, ова меѓу другото, ќе значи и обезбедување средства за ко-финасирање од страна на општината.
- Преку унапредување на соработката на локално ниво, меѓу ГО и ЕЛС, може значително да се влијае на заедничкото учество во програмите за прекугранична соработка што би претставувало одличен модел за натамошни заеднички проекти и соработка.
- И општините и граѓанските организации треба да посветат посебно внимание на развојот на сопствените човечки капацитети особено во насока на поголемо искористување и успешно спроведување на проекти поддржани од ИПА програмите. Потребни се обуки за ИПА програмите и другите фондови на ЕУ, подготовка на предлог-проекти, проектен менаџмент, финансиско раководење, запознавање со ПРАГ, комуникациски вештини, јавно застапување и др.

Референци и извори

Документи

- Стратегија за локален развој на Општина Битола 2014-2018, Општина Битола, 2014
- Стратегија за соработка на Општина Битола со граѓанскиот сектор 2012-2015, Општина Битола, 2011
- Стратегија за локален економски развој на Општина Струмица 2016-2020. Општина Струмица, 2016
- Стратегија на Општина Струмица за соработка со граѓанскиот сектор: 2015-2020. Општина Струмица, 2015
- Стратегија за млади на општина Струмица 2015-2020. Општина Струмица, 2015
- Стратегија на Општина Струмица за развој на образованието: 2015-2020. Општина Струмица, 2015
- Стратегија за социјална заштита на граѓаните на Општина Струмица: 2015-2020. Општина Струмица, 2015.
- Стратегија за одржлив развој на Општина Тетово за периодот 2017-2021. Општина Тетово, 2017
- Стратегија за ЛЕР стратегија со акционен план за локален економски развој на Град Скопје, за период 2014-2017 година
- Стратегијата на Град Скопје за соработка со граѓанските организации за период 2013-2016 година
- Годишни Програми за поддршка на локалниот економски развој во Град Скопје
- Macedonia – Albania IPA CBC programme 2007-2013
- Macedonia – Kosovo IPA CBC programme 2007-2013
- Macedonia – Greece IPA CBC programme 2007-2013
- Macedonia – Bulgaria IPA CBC programme 2007-2013
- Macedonia – Albania IPA CBC programme 2014-2020
- Macedonia – Kosovo IPA CBC programme 2014-2020
- Macedonia – Bulgaria IPA CBC programme 2014-2020
- Macedonia – Greece IPA CBC programme 2014-2020
- Multicountry indicative strategy paper (2014-2020)
- Multicountry indicative strategy paper (2014-2020)

- Cross-border cooperation: European priority and political objective of the EU
- Analysis of CSOs involvement in Cross-border cooperation programmes, Summary of the draft report for conference participants

Интернет-страници

- Официјална интернет-страница на Централната база на податоци за странска помош при Владата на Република Македонија <http://cdad.sep.gov.mk/>
- Официјална интернет-страница на Општина Битола <http://bitola.gov.mk/>
- Официјална интернет-страница на Општина Тетово <http://www.tetova.gov.mk/>
- Официјална интернет-страница на Општина Струмица <http://www.strumica.gov.mk/>
- Официјална интернет-страница на Град Скопје <http://www.skopje.gov.mk/>
- Официјална интернет-страница на Министерството за локална самоуправа <http://mls.gov.mk/>

Листа на анекси

Анекс 1: Прашалник за интервју/ фокус група со општинска администрација

1. Наведете во кои Програми на ЕУ сте учествувале (биле корисници) како Општина (во периодот од 2007 до денес)?

2. Број на поднесени предлог-проекти (во периодот од 2007 до денес)?

3. Број на имплементирани проекти (во периодот од 2007 до денес)?

4. Кои се главните придобивки од учеството на Општините во програмите на ЕУ?

- Развој на партнерства низ различни сектори фокус и нивоа
- Работа со партнери (во национални рамки и од други држави) и размена на искуства и знаења
- Финансиски придобивки и финансирање на иновативни иницијативи
- Поддршка за јавно-приватни партнерства (нови модели на соработка со локалните бизниси)

5. Како би ја оцениле стручната оспособеност на вработените кои работат на проекти од програмите на ЕУ?

- Целосно оспособени
- Потребно е дополнително оспособување/обуки
- Минорна оспособеност/информативно ниво на оспособеност
- Недоволна оспособеност и искуство
- Немам информација/без одговор

6. Каде го лоцирате недостигот на стручна оспособеност кај вработените?

- Искуство
- Проектен менаџмент
- Познавање на странски јазици
- Формално образование
- Дополнителни обуки

7. До која мера сметате дека внатрешни капацитети и искуство влијаат врз апсорпцијата на ЕУ фондови?
- Целосно влијае врз апсорпцијата на средства од ЕУ
 - Многу влијае врз апсорпцијата на средства од ЕУ
 - Воопшто не влијае врз апсорпцијата на средства од ЕУ
 - Незначително влијае врз апсорпцијата на средства од ЕУ
8. На кој начин сметате дека би можело да се зголеми учеството на Општината во програмите на ЕУ?
- Обуки, семинари, работилници и сл.
 - Зголемени активности на националните тела за поддршка
 - Зголемена промоција на програмите и придобивките од истите
 - Подобрена меѓу-секторска соработка за изработка на предлог-проекти согласно реалните локални потреби
 - Соодветно планирање и поврзување на локалните и националните стратегии со финансиските перспективи/програми на ЕУ
9. Кои од наведените потенцирани/постоечки партнери ги сметате за најкорисни при изработка и имплементација на проекти од програмите на ЕУ?
- Јавни институции/претпријатија
 - Бизнес сектор
 - Граѓански организации / фондации

Анекс 2: Прашалник за ГО

1. Во која општина е регистрирана вашата организација?
 - Струмица
 - Скопје
 - Тетово
 - Битола

2. Генерално земено, каков е програмскиот фокус односно нивото на делување на вашата организација? Која од подолу наведените опции најдобро го отсликува тоа што го работите?
 - Локален (град, општина)
 - Регионален (во рамки на планскиот регион)
 - Национален (Македонија)
 - Меѓународен (ИИЕ/меѓународен)
 - Друго, ве молиме наведете

3. Која е областа на делување (секторски фокус) на вашата организација? Ве молиме, одберете од листата подолу (можни се најмногу два одговора).
 - Децентрализација
 - Социјални политики и вработување
 - Демократија
 - Владеење на правото и темелни права
 - Култура
 - Медиуми
 - Млади и младински политики
 - Земјоделе и рурален развој
 - Одржлив и економски развој
 - Туризам
 - Спорт
 - Образование
 - Услуги (за приватен/јавен сектор)
 - Друго, ве молиме наведете

4. Дали и колку вработени има во вашата организација, во моментов?
 - Немаме вработени, само хонорарци
 - Немаме ниту вработени, ниту хонорарци, работиме волонтерски
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - Над 5

5. Колкав е вашиот годишен просечен буџет, во последните 5 години (во €) ?
- До 5.000
 - Од 5.000 до 20.000
 - Од 20.000 до 50.000
 - 50.001 до 100.000
 - Од 100.001 до 500.000
 - Над 500.000
 - Не знам/ без одговор
6. Дали вашата организација некогаш поднела проектна апликација за финансирање од ИПА фондовите, било во својство на апликант или партнер?
- Да, само во својство на апликант
 - Да, само во својство на партнер
 - Да, сме поднесувале и како апликанти и како партнери
 - Не, никогаш не сме поднеле апликација за ИПА
7. Според вас, кои се главните придобивки од учеството на вашата организација во ИПА програмите на ЕУ? (можни се повеќе одговори)
- Финансиски придобивки
 - Пристап до фондови за проекти за кои нема национално финансирање
 - Финансирање на иновативни иницијативи кои не би постоеле без ЕУ поддршка
 - Развој на нови партнерства низ повеќе сектори и нивоа
 - Работа со и учење од партнери/сродни организации од други држави
 - Чувство на припадност кон Европа
 - Не знам/Без одговор
8. Кој од наведените општи услови/ фактори би придонеле за поголемо користење на ИПА средствата од ЕУ? (можни се повеќе одговори)
- Информираност за проектни можности од ЕУ извори
 - Поактивна поддршка на носечките институции (министерства, контакт точки, општини и др)
 - Развивање и промоција на култура на јавно-приватни партнерства
 - (Поголема) достапност до надворешни извори за кофинансирање
 - Подобра информираност и едукација за развојните цели на ЕУ
 - Не знам/Без одговор
9. Наведете ги клучните предизвици кои влијаат врз успешноста на изработка на предлог-проекти за ИПА програмите? (можни се повеќе одговори)
- Апликациите се на англиски јазик
 - Сложени и долготрајни процедури за апликација за проекти
 - Несоодветни критериуми за оценување на проектните апликации
 - Недоволно транспарентен процес на оценување на проектните апликации
 - Недостаток на соодветни проектни партнери (за заедничко аплицирање и имплементација на проекти)
 - Проблеми со сопственоста врз проектите
 - Голема конкуренција за ограничени средства
 - Висок процент на сопствено учество (кофинансирање) на проектите
 - Сложени и нефлексибилни процедури на мониторинг, известување и евалуација на проектите
10. Дали спроведувате / некогаш сте спроведувале проект финансиран од ИПА фондовите?
- Да
 - Не

11. Колку ИПА проекти сте спровеле? (вклучително со тековните, доколку евентуално ги имате).
12. Дали проект(ите) кои сте ги спровеле, сте ги спроведувале како...
- Само како апликант / носител
 - Само како партнер
 - Сме спроведувале проекти и во двете својства
13. Во партнерство со кој/и од следните типови на ентитети сте спровеле проект? (можни се повеќе одговори)
- Единици на локална самоуправа (општини)
 - Невладини организации
 - Центри за регионален развој
 - Јавни претпријатија
 - Приватен сектор
 - Друго, ве молиме наведете
14. Од која програма биле ИПА проектите кои ги имате спроведено / ги спроведувате?
- IPA Cross Border Programme (ИПА 1, компонента: Прекугранична соработка)
- IPA Operational Programme for Human Resources Development (ИПА 1, компонента: Развој на човечки ресурси)
 - IPA Civil Society Facility (Програма за граѓанско општество, вклучувајќи и под-грантови од оваа програма)
 - IPA II
 - Друга програма, ве молам, наведете...
15. Дали имате вработени во вашата организација кои се одговорни за подготовка и имплементација на предлог-проекти од ИПА Програмите на ЕУ?
- Да
 - Не
 - Друг модел, наведете
16. Колку вработени од вашата организација се одговорни и оспособени за подготовка и имплементација на предлог-проекти од ИПА Програмите на ЕУ?
- 0
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - над 5
17. Како би ја оцениле стручноста на вработените кои се одговорни за подготовка и имплементација на ИПА проекти?
- Целосно оспособени
 - Потребно е малку дополнително образование и оспособување
 - Знаењето за програмите е само на информативно ниво, оспособеноста е недоволна
 - Недоволно искуство
 - Без искуство
 - Не знам/ без одговор
 - Друго, наведете

18. Доколку сметате дека вработените не се доволно стручни и оспособени, каде ги лоцирате стручниот недостаток и недоволната оспособеност? (можни се повеќе одговори)
- Познавање на странски/англиски јазик
 - Образование и обука
 - Познавање на проектен менаџмент
 - Искуство
 - Не знам/ Без одговор
 - Друго, наведете
19. Според вас, кој треба да се погрижи за градењето капацитети на кадарот во вашата организација за подготовка и имплементација на ЕУ проекти? (можни се повеќе одговори)
- Вашата организација
 - Јавни институции (Влада)/институции задолжени за ЕУ интеграции
 - Јавни институции (Влада) и вашата организација
 - Јавни институции (Влада), вашата организација и останатите партнери
 - Вработените кои (ќе) работат на ова поле
 - Не знам/Без одговор
 - Друго, наведете
20. Ако ниеден вработен не работи на изготвување на проекти, дали вашата институција би:
- Би обучила постојни вработени
 - Би ангажирала надворешен консултант/и
 - Би вработила квалификувано лице/а
 - Не знам/Без одговор
 - Друго, наведете
21. Еден од предусловите за црпење средства од ИПА програмите на ЕУ е финансиско учество на корисниците. Како би ја оцениле финансиската кондиција на вашата организација?
- Можеме самите целосно да обезбедиме кофинансирање
 - Можеме самите да обезбедиме само мал дел од кофинансирањето
 - Не можеме да обезбедиме никакво кофинансирање
 - Не знам/ Без одговор
22. Како би го оцениле пристапот до извори за кофинансирање на ИПА проекти?
- Постојат доволно надворешни извори на кофинансирање
 - Постојат премалку надворешни извори на кофинансирање
 - Воопшто не постојат надворешни извори за кофинансирање
 - Не знам/ Без одговор
23. На кои (потенцијални) партнери можете да сметате при кофинансирањето на проекти на вашата организација? (можни се повеќе одговори)
- Организации од иста дејност
 - Општини/ЕЛС/ЈП
 - Јавни институции (на национално/регионално ниво)
 - Бизнис сектор
 - Стопански комори
 - Банки
 - Други финансиски институции
 - Други партнери
 - Не знам/Без одговор

24. Со кои од наведените активности може да се надминат пречките за поголемо користење на ИПА средства од ЕУ? (можни се повеќе одговори)
- Обуки, семинари, работилници и сл.
 - Поедноставување на правилата кај ИПА Програмите на ЕУ
 - Активности на националните тела за поддршка (помош во изнаоѓање на проектна можност, во изнаоѓање на партнери и подготовка на апликациите)
 - Активности за промоција на Програмите (повеќе публикации, инфо-денови)
 - Основање на наменски фондови за кофинансирање на ЕУ проекти
 - Пристап до поволни извори на кофинансирање (банки, други финансиски институции итн.)
 - Поедноставување на процедурите за администрирање и финансиско управување со проектите
 - Поедноставени процедури за апликација, известување и ревизија за проектите
25. Дали сте соработувале со ЕЛС/Центар за регионален развој/ЈП во подготовка или спроведување на проект од ИПА програмите на ЕУ?
- Да
 - Не
 - Доколку да, наведете со која Општина/Центар за регионален развој/ЈП
26. Дали сте биле вклучени (како граѓанска организација или претставник на граѓанскиот сектор) во процесите на програмирање на ИПА програмите или некоја од програмите на ЕУ?
- Да
 - Не
 - Доколку да, наведете во која форма – консултативни состаноци/процеси, контрибутор и сл
27. На кој начин сметате дека би можело да се зголеми учеството на вашата организација во ИПА програмите на ЕУ?
28. Наведете какви обуки би биле корисни за подобрување на капацитетите на вашата организација за зголемена апсорпција на ИПА фондовите?
29. Дали имате предлог како би можела да се поттикне соработката меѓу граѓанските организации, општините и другите чинители, за заедничка соработка на ИПА програмите?